

II OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA SEKCJI FOTOINTERPRETACJI
POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOGRAFICZNEGO

W dniach 24 i 25 maja 1965 r. odbyła się w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Wrocławskiego II-ga Ogólnopolska Konferencja Sekcji Fotointerpretacji PTG zorganizowana przez Katedrę Geografii Regionalnej Uniwersytetu Wrocławskiego przy współpracy Pracowni Fotointerpretacji Katedry Geografii Regionalnej Świata Uniwersytetu Warszawskiego oraz Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

W obradach uczestniczyło 120 osób, specjalistów różnych dziedzin naukowych a także dziedzin gospodarki związanych z geografią i wykorzystaniem zdjęć lotniczych. Reprezentowane były następujące szkoły wyższe, instytuty naukowe i instytucje:

1. Szkoły wyższe: Instytuty i Katedry Geografii wszystkich uniwersytetów, a także Wyższych Szkół Pedagogicznych w Gdańsku i Krakowie, Katedry Geodezji, Kartografii i Fotogrametrii Politechniki Warszawskiej i Politechniki Wrocławskiej, Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Akademia Sztabsu Generalnego W.P. i Oficerska Szkoła Wojsk Inżynieryjnych we Wrocławiu.

2. Instytut Geografii Polskiej Akademii Nauk - Zakłady w Krakowie, Wrocławiu i Warszawie oraz Stacja Badawcza na Hali Gąsienicowej.

3. Instytuty resortowe: Stacja Terenowa Instytutu Geologicznego we Wrocławiu, Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie, Instytut Urbanistyki i Architektury w War -

szawie oraz Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Pracownia Kartografii Gleb w Puławach.

4. Instytucje gospodarcze i wojskowe: Przedsiębiorstwo "Geoprojekt w Warszawie oraz oddziały terenowe w Gdańsku, Krakowie, Wrocławiu i Poznaniu, Wojewódzkie Pracownie Urbanistyczne w Bydgoszczy, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie i Wrocławiu; Wydziały Budownictwa Urbanistyki i Architektury Prezydium WRN w Białymstoku, Opolu, Zielonej Górze i Wrocławiu, Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii w Warszawie i Wrocławiu, Państwowe Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych w Warszawie i Oddział we Wrocławiu, Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej w Gdyni, Zarząd Topograficzny Sztabu Generalnego WP w Warszawie i Służba Topograficzna Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu.

5. Towarzystwa Naukowe: Towarzystwo Urbanistów Polskich w Warszawie Polskie Towarzystwo Geograficzne Zarząd Główny i Oddziały w Krakowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu.

6. Placówki naukowe—zagraniczne: Deutsche Institut für Länderkunde NRD w Lipsku oraz Université de Liege-Belgia.

Celem konferencji było przedstawienie dotychczasowego dorobku w dziedzinie geograficznej interpretacji zdjęć lotniczych, przedyskutowanie kierunków prac naukowych i organizacyjnych w zakresie fotointerpretacji oraz omówienie dotychczasowych doświadczeń dydaktycznych i programów w związku z wprowadzeniem na studia geograficzne przedmiotu "Geograficzna interpretacja zdjęć lotniczych".

Zgodnie z tymi założeniami pierwszy dzień obrad poświęcono przeglądowi opracowań naukowych opartych na podstawie zdjęć lotniczych a wykonanych w różnych ośrodkach uniwersyteckich. W drugim natomiast dniu konferencji omówiono zagadnienie dydaktyczne związane z przedmiotem geograficznej interpretacji zdjęć lotniczych. W tym celu także zorganizowano wystawę ilustrującą przykłady

opracowań omówionych w referatach, materiały szkoleniowe oraz podstawowy sprzęt stanowiący wyposażenie pracowni fotointerpretacji.

Obrazy otworzył Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr A l f r e d J a h n n - Dyrektor Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego, witając w serdecznych słowach uczestników konferencji i podkreślając rolę zdjęć lotniczych w naukach geograficznych.

Następnie inicjator konferencji prof. dr W o j c i e c h W a l c z a k przewodniczący Sekcji Fotointerpretacji PIG zagał obrady nawiązując do odbytej przed rokiem w Warszawie I Ogólnopolskiej Konferencji Fotointerpretacji i jej postanowień, których realizacją jest między innymi obecna konferencja. W ciągu roku jaki dzielił obie konferencje osiągnięty został przez Sekcję Fotointerpretacji duży sukces w postaci wprowadzenia przedmiotu "Geograficzna interpretacja zdjęć lotniczych" do nowego programu uniwersyteckich studiów geograficznych.

W przedpołudniowej części obrad pod przewodnictwem prof. dr A. J a h n n a i prof. dr J. C z y ż e w s k i e g o ogłoszono następujące referaty:

1. Doc. dr M i c h a ł C h i l c z u k z IG PAN w Warszawie w referacie pt. "Zastosowanie zdjęć lotniczych w badaniach osadnictwa" zapoznał zebranych z nową klasyfikacją osadnictwa wiejskiego opartą na zbadaniu struktury przestrzennej ok. 1 000 wsi na podstawie zdjęć lotniczych. Autor zaproponował nowy podział osiedli wiejskich na: wsie skupione, do których zaliczał placowe, jednoosiołowe, wieloosiołowe, członowe i nieregularne; wsie złożone - obejmujące osiołowe, wieloczłonowe i przysiółki oraz wsie rozproszone zaliczając do tej grupy regularne, nieregularne i przyzakładowe z dominującym obiektem.

2. Dr L e s z e k B a r a n i e c k i z Katedry Geografii Regionalnej Uniwersytetu Wrocławskiego w referacie pt. "Badania morfologii strefy przybrzeżnej morza przy pomocy zdjęć lotniczych" przedstawił inwentaryzację i sy-

stematykę form podwodnych strefy przybrzeżnej polskiego wybrzeża, omówił ich ewolucję i prognostykę rozwojową w oparciu o metodę fotometryczną. /Cała ta obszerna praca opublikowana będzie w 4 zeszytcie "Fotointerpretacji w Geografii"/.

3. Dr Edward Tomaszewski z Uniwersytetu Poznańskiego w referacie pt. "Zastosowanie zimowych i letnich zdjęć lotniczych w badaniach nad geomorfologią doliny Warty" podkreślił wyższość zdjęć zimowych wykonywanych przy cienkiej pokrywie śnieżnej i przy niskim położeniu słońca nad zdjęciami letnimi - dla interpretacji niektórych form morfologicznych. Zdjęcia takie pozwalają na dobre odczytywanie form rzeźby nawet w obszarach zalesionych i dolinnych. Wyeliminowanie zaś, dzięki pokrywie śnieżnej, mozaiki użytków rolnych wpłynęło również na lepszą widoczność szczegółów morfologicznych w terenach płaskich wysoczyzn i krawędzi.

4. Mgr Danuta Haglauer z Katedry Geografii Regionalnej Uniwersytetu Wrocławskiego w referacie pt. "Zdjęcia lotnicze jako podstawa kartowania użytkowania ziemi dla celów regionalizacji geograficznej" omówiła na przykładzie Sudetów Kłodzkich nową metodę regionalizacji opartą na mapie użytkowania ziemi, którą wykonano metodą "teren - zdjęcie lotnicze". Zastosowanie zdjęć lotniczych znacznie przyspieszyło proces kartowania i wydzielenia drobnych mikro i subregionów oraz określanie ich granic.

Popołudniową część konferencji pod przewodnictwem prof. dr S. Zajchowskiej wypełniło wygłoszenie komunikatów poświęconych różnym aspektom wykorzystania zdjęć lotniczych w badaniach geograficznych. Były to następujące komunikaty:

1. "Rola zdjęć lotniczych w opracowaniach fizjograficznych dla potrzeb planowania przestrzennego" - mgr Kazimierz Trafas /IG PAN/. Autor przedstawił zalety zdjęć lotniczych w charakterystyce fizjogra -

ficznej terenu dla celów planowania przestrzennego, oraz podał przykłady wykonywania niektórych etapów prac fizjograficznych/mapa spadków i ekspozycji/ w oparciu o interpretację zdjęć lotniczych.

2. "Wykorzystanie zdjęć lotniczych do badań nad koncentracją i komasacją upraw i własności" - doc.dr dr S t e f a n G o l a c h o w s k i /Uniwersytet Wrocławski/. W komunikacie zostało podkreślone duże znaczenie zdjęć lotniczych w badaniach historyczno-osadniczych oraz nad procesami kształtującymi obecnie krajobraz rolniczy.

3. "Zastosowanie zdjęć lotniczych w analizie morfologii osiedli - mgr A n t o n i Z a g o ź d ż o n /Uniwersytet Wrocławski/. Referent zwrócił uwagę na kapitalne źródło jakim są zdjęcia lotnicze w odniesieniu do typologii wsi. Widzi on trzy aspekty ich zastosowania a/ jako źródło w badaniach nad użytkowaniem ziemi, b/ jako uzupełnienie innych informacji np. w badaniach nad zabudową i c/jako podstawa uściślenia badań nad typologią osiedli.

4. "Zastosowanie zdjęć lotniczych w kartowaniu geomorfologicznym okolic zbiornika Goczałkowickiego" - mgr J a n O l ę d z k i /Uniwersytet Warszawski/. Komunikat zawierał wyniki wstępnego kartowania geomorfologicznego na zdjęciach lotniczych okolic Pszczyny. Model stereoskopowy pozwolił na wydzielenie mikroform niewidocznych na mapach a często także i w terenie. Autor w oparciu o fotointerpretację dał krótką charakterystykę terenów akumulacyjnych.

5. "Mapa geomorfologiczna delty Tygrysu w Iraku na podstawie zdjęć lotniczych" - dr E d w a r d T o m a s z e w s k i /Uniwersytet A.Mickiewicza w Poznaniu/. Autor przedstawił mapę morfologiczną delty Tygrysu opartą głównie na analizie zdjęć lotniczych oraz zajął się typologią wydzielonych na ich podstawie form morfologicznych i gleb.

6. "Analiza kołowego ruchu drogowego na podstawie zdjęć

lotniczych mgr inż. B o g u s ł a w K u k l a /Uniwersytet Warszawski/. Komunikat zawierał wyniki badań nad ulicznym ruchem pojazdów w Londynie na podstawie zdjęć lotniczych w skali 1:5 000 powiększonych do skali 1:1 000. Zastosowanie odpowiednich wzorów matematycznych pozwoliło na określenie średniej prędkości widocznych na kolejnych zdjęciach pojazdów oraz ich gęstości na wybranych odcinkach ulic.

7. "Czytelność niektórych elementów geomorfologicznych i geologicznych Łysogór na zdjęciach lotniczych" - mgr S t a n i s ł a w M o r a w s k i /Wrocław/. Komunikat przedstawił interesujące szczegóły mikromorfologii i tektoniki czytelne ze zdjęć lotniczych a nie zawsze widoczne bezpośrednio w terenie.

Po referatach i komunikatach pierwszy dzień obrad zamknęła dyskusja, w której wypowiadali się: dr inż W. R i c h e r t /Politechnika Warszawska/, doc.dr L e s z e k S t a r k e l /IG PAN Kraków/, mgr W. R ó ż y c k a /Instytut Urbanistyki i Architektury w Warszawie/, mgr A. C i o ł k o s z /Uniwersytet Warszawski/, dr K. K l i m e k /IG PAN Kraków/, dr A. K ę s i k /UMCS - Lublin/, dr L. B a r a n i e c k i /Uniwersytet Wrocławski/, doc. dr M. C h i l c z u k /IG PAN Warszawa/ i dr E. T o m a s z e w s k i /Uniwersytet Poznański/.

W drugim dniu obrad pod przewodnictwem mgr W. R ó ż y c k i e j ogłoszono komunikaty poświęcone zagadnieniom dydaktycznym:

1. Przygotowanie i powielenie zdjęć lotniczych do opracowań naukowych i dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem taniej metody reprodukcji - mgr T a d e u s z S o b o l e w s k i /Wrocław/.

2. "Zastosowanie rzutnika stereoskopowego w interpretacji zdjęć lotniczych" /demonstracją projekcji stereoskopowej/ - dr L e s z e k B a r a n i e c k i /Wrocław/.

3. "Projekt programu wykładów i ćwiczeń przedmiotu "Geo-

graficzna interpretacja zdjęć lotniczych" dla studentów geografii -- dr Leszek Baraniecki /Wrocław/ i mgr Andrzej Ciołkosz /Warszawa/.

4. "Odczytywanie kameralne zdjęć lotniczych i opracowanie map tematycznych na przykładzie podwrocławskiego pola ćwiczebnego" -- dr Leszek Baraniecki /Wrocław/.

Po komunikatach przeprowadzono dyskusję ogólną, w której wypowiedzieli się mgr inż. A. Linsenbarth /P.P. Fotogrametrii w Warszawie/, mgr U. Karaszewska /Instytut Geodezji i Kartografii w Warszawie/, ppłk. dypl. E. Piechowicz /Akademia Sztabu Generalnego w Warszawie/, dr W. Kaprowski /Uniwersytet Warszawski/, mgr R. Wolnik /Uniwersytet Jagielloński/, mgr A. Ciołkosz /Uniwersytet Warszawski/, dr Z. Wysocki /Uniwersytet Wrocławski/, dr A. Kęsik /UMCS Lublin/, mgr M. Więckowski /Zarząd Główny PTG/ i dr L. Baraniecki /Uniwersytet Wrocławski/.

W wypowiedziach dyskutanci stwierdzili duży postęp w rozwoju badań na podstawie zdjęć lotniczych na niektórych uniwersytetach, przy równoczesnym pomijaniu tych metod przez geografów pracujących w jednostkach gospodarczych. Powodem tego jest brak odpowiednio przygotowanej kadry. W związku z wprowadzeniem geograficznej interpretacji zdjęć lotniczych do programu studiów geograficznych zarysowuje się konieczność koordynacji programu tego przedmiotu i ujednoczenia podstawowego wyposażenia placówek dydaktycznych. Tajność zdjęć lotniczych z obszaru Polski utrudnia prowadzenie prac dla celów gospodarczych i naukowych w związku z czym należy rozważyć sposoby szerszego udostępniania ich przy równoczesnym zachowaniu tajemnicy państwowej. Konieczna jest sprawna wymiana informacji o nowych metodach badawczych z zakresu fotointerpretacji oraz współpraca między Sekcją Fotointerpretacji PTG a Polskim Towarzystwem Fotogrametrycznym i odpowiednimi stowarzyszeniami międzynarodowymi, których członkiem jest Polska.

Na zakończenie konferencji przewodniczący Sekcji Fotointerpretacji PTG prof. dr W. W a l c z a k podsumował wyniki dyskusji, które posłużyły do sprecyzowania następujących postulatów ogólnych a także dotyczących dydaktyki.

1. Konieczność kontynuacji wydawania serii "Fotointerpretacja w Geografii" w celu wymiany informacji naukowej w tej dziedzinie. W roku 1965 należy wydać zeszyt 2, zawierający podstawową bibliografię światową tego przedmiotu oraz zeszyt 3 przynoszący przykłady konkretnych opracowań. Wydawcą będzie Sekcja Fotointerpretacji PTG.

2. Utworzenie biblioteki centralnej z podstawową literaturą światową z dziedziny fotointerpretacji w postaci działu specjalnego przy jednej z istniejących bibliotek naukowych. Placówka ta powinna dysponować specjalnym funduszem dewizowym na zakupy zagraniczne.

3. W celu zmniejszenia trudności w uzyskiwaniu zdjęć lotniczych do konkretnych opracowań i studiów należy do prowadzić do dyskusji na szczeblu ministerstw, w wyniku której usprawniono by formy udostępniania materiałów zdjęciowych przy równoczesnym zabezpieczeniu ich tajności.

4. W związku z wprowadzeniem do nowego programu studiów geograficznych przedmiotu-geograficzna interpretacja zdjęć lotniczych, konferencja wyłoniła Komisję Programową, która zajmie się opracowaniem projektu wykładów i ćwiczeń a następnie przedłoży go do zatwierdzenia Zespołowi Rzeczników przy Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego. Program powinien być przygotowany przed rozpoczęciem roku akademickiego 1966/67. W skład Komisji weszli: prof. dr W. W a l c z a k jako przewodniczący, oraz członkowie: dr L. B e r a n i e c k i, doc. dr M. C h i l c z u k, mgr A. C i o ł k o s z, dr A. K ę s i k, mgr inż. A. L i n s e n b a r t h, ppłk. dypl. E. P i e c h o w i c z i dr E. T o m a s z e w s k i.

5. Zorganizowanie kursu dokształcającego dla zainteresowanych pracowników katedr geograficznych w celu stworzenia wykwalifikowanej kadry do prowadzenia zajęć z geogra -

ficznej interpretacji zdjęć lotniczych. Kurs zorganizuje na wiosnę 1966 r. Katedra Geografii Regionalnej Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z Pracownią Fotointerpretacji Katedry Geografii Regionalnej Świata Uniwersytetu Warszawskiego.

6. Zarząd Sekcji Fotointerpretacji PTG opracuje wykaz podstawowych instrumentów stanowiących wyposażenie przyszłych uniwersyteckich Pracowni Fotointerpretacji prowadzących zajęcia dydaktyczne z tego przedmiotu. Wykaz ten ze wskazaniem cen i pozycji katalogowych zostanie przedstawiony Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego w celu ustalenia koniecznych na ten cel inwestycji.

7. Postuluje się zorganizowanie krajowego ośrodka konsultacyjnego w dziedzinie geograficznej interpretacji zdjęć lotniczych, który organizowałby kursy i konsultacje dla praktyków korzystających ze zdjęć lotniczych.

8. Sekcja Fotointerpretacji PTG zorganizuje w roku 1966 lub 1967, III - Ogólnopolską Konferencję Sekcji Fotointerpretacji PTG.

9. Ustalono tryb przynależności do Sekcji Fotointerpretacji i formy współpracy dla osób niestowarzyszonych w PTG.

Konferencję zamknął prof. dr Alfred Jahn wyrażając podziękowanie organizatorom konferencji i podkreślając celowość oraz konieczność organizowania tego rodzaju spotkań specjalistów i osób zainteresowanych nowymi metodami, zdobywającymi coraz szersze zastosowanie w geografii.

D. Haglauer

SPECJALNE LOTY W RAMACH INTERPRETACJI ZDJĘĆ LOTNICZYCH

Dzięki decyzji prodziekana doc. dr J. Bajerleina, w niedzielę 20 marca 1966 r. odbyły się po raz pierwszy dwa specjalne loty ćwiczeniowe nad Wielkopolskim Parkiem Narodowym w ramach programowych ćwiczeń terenowych z geografi-

cznej interpretacji zdjęć lotniczych. Uczestnikami lotów było 64 studentów III roku geografii /dla pracujących/ Uniwersytetu im. A. Mickiewicza wraz z pracownikami Instytutu Geograficznego UAM.

Wynajęty samolot pasażerski LOT'u /Il-14/ był pilotowany przez kpt. Czesława Bieszczada, któremu należą się specjalne słowa podziękowania za niezwykle precyzyjne wykonanie zadań postawionych przez Uczelnię. Trasa lotów przebiegała po bokach prostokąta /o wymiarach około 9 x 5 km/, położonego w południowej części Wielkopolskiego Parku Narodowego. Pogoda była bezchmurna i widoczność doskonała.

Każdy student miał do dyspozycji różne zdjęcia lotnicze i mapy wspomnianego obszaru w różnych skalach.

Całość ćwiczeń obejmowała dwadzieścia okrążeń wymiennego prostokąta, na wysokościach: 2500 m, 1000 m i 500 m. Podczas lotów prowadzono obserwacje dotyczące:

1/ stopnia rozpoznawania znanych elementów krajobrazu z różnych wysokości i w różnych oświetleniach,

2/ przejścia z obrazu barwnego do czarno-białego,

3/ zmienności obrazu od panoramicznego przez skośne do pionowego,

4/ wyznaczania obszarów o wysoki poziomie wód gruntowych,

5/ zmiany systemu upraw rolnych w stosunku do daty zdjęcia,

6/ zależności kąta odbicia promieni świetlnych od różnych typów powierzchni wodnej /wody stojące, płynące, sfalowane, ciche/,

7/ zróżnicowania typów upraw leśnych, wobec braku liści na drzewach liściastych,

8/ typów wsi i osadnictwa miejskiego wraz z komunikacją,

9/ zmiany szybkości katowej w zależności od wysokości lotu i stopień zdolności obserwacyjnej w porównaniu ze zdjęciem lotniczym.

Wszystkie informacje i objaśnienia podawane były przez podpisanego przez cały czas lotu /od startu do lądowania/ za pomocą ręcznego megafonu tranzystorowego. Nie było to najwygodniejsze, ale nie można było zastosować innego rozwiązania, wskutek trudności formalnych.

W rezultacie, zbliżenie studentów do nowoczesnej metody pracy i zrozumienie wielu zależności teoretycznych dzięki naocznym obserwacjom z samolotu, ułatwiło i przyspieszyło dalszy tok zajęć kameralnych.

E. Tomaszewski

ZASTOSOWANIE ZDJĘĆ SATELITARNYCH W BADANIACH GEOGRAFICZNYCH

W ramach geograficznego programu badawczego ogłoszonego przez NASA /National Aeronautics Space Administration/ odbył się w dniach 28-30.I. 1965 r. w Ośrodku Badań Kosmicznych w Houston /Teksas/ konferencja poświęcona wyko - rzystaniu sztucznych satelitów ziemi w badaniach geogra - ficznych. Konferencja została zorganizowana przy współu - dziale Committee on Geography National Academy of Scien - ces, National Research Council and the Geography Branch o - raz Office of Naval Research, US Department of the Navy.

Zagadnienia poruszone podczas konferencji dotyczyły technicznych i naukowych aspektów wykorzystania zdjęć wykonanych z pokładów sztucznych satelitów. Na podkreślenie zasługuje zakomunikowanie przez R.A. Leestma, reprezentującego na konferencji organizację GIMRADA /US Army Engineer, Geodesy, Intelligence and Mapping Research and Development Agency/ wykonania przez NASA i GIMRADA Fotograficznego Atlasu Świata /World Photo - Atlas/. Atlas ten będzie zawierał zdjęcia fotograficzne wykonane w czasie lotów statków kosmicznych objętych programem GEMINI i APOLLO, jak również ORL /Orbital Research Laboratory/, którego realizacja przewidziana jest w latach 1970-1974. Zdjęcia te wykonane na materiałach światłoczułych uczulonych na różne

pasma promieniowania elektromagnetycznego będą pokrywały obszar kuli ziemskiej objęty równoleżnikami 30° szerokości geograficznej północnej i 30° szerokości geograficznej południowej. Skala ich będzie prawdopodobnie wynosiła około 1:1 000 000 do 1:4 000 000.

Obrazy konferencji toczyły się w ośmiu komisjach i skupiały się wokół zagadnień zastosowania zdjęć satelitarnych w kartografii, geologii, geomorfologii, w kartowaniu roślinności i gleb, obliczaniu zapasu energii wodnej i bilansu wodnego, wykrywania i inwentaryzacji bogactw naturalnych, zastosowania zdjęć satelitarnych w badaniach osadnictwa, zaludnienia, w geografii historycznej, w badaniach geografii miast oraz komunikacji i transportu.

Geografowie interesowali się również techniczną stroną wykonywania zdjęć satelitarnych, gdyż w wielu wypadkach decyduje ona o późniejszych możliwościach wykorzystania tych zdjęć w badaniach geograficznych. Podkreślono, że najbardziej idealnym byłoby wykonywanie zdjęć na materiałach światłoczułych uczulonych na jak najszerszy zakres widma. Jako minimum przyjęto, że zdjęcia powinny być wykonywane na materiałach panchromatycznych i uczulonych na podczerwień, oraz, że każdy satelita powinien być wyposażony także w przysławkę fotograficzną umożliwiającą fotografowanie po - kładów ekranu radarowego.

Prócz wykonania Fotograficznego Atlasu Świata postanowiono wykorzystać zdjęcia satelitarne do zestawienia map topograficznych w skali 1:250 000 i poniżej. Przede wszystkim zaś będą one wykorzystane do zestawienia mapy ogólno - geograficznej w skali 1:1 000 uzupełniając w ten sposób nieskompletowaną dotychczas Międzynarodową Mapę Świata.

Z czasem wykorzystanie zdjęć satelitarnych do kartowania kuli ziemskiej objęłoby zagadnienia geologiczne, hydrologiczne, glaciologiczne, roślinne, użycia ziemi itp.

W czasie konferencji podkreślono również, że w przyszłości podobne eksperymenty powinny być wykonywane w ra -

mach międzynarodowej kooperacji, co umożliwiłoby wykonanie zdjęć satelitarnych i ich opracowanie dla całej kuli ziemskiej.

A.Ciołkosz

Z PRAC KOMISJI INTERPRETACJI ZDJĘĆ LOTNICZYCH
MIEŻYKARODOWEJ UNII GEOGRAFICZNEJ

Podczas ostatniego Kongresu Geograficznego, który obradował w Londynie, Podkomisja Interpretacji Zdjęć Lotni -
czych wchodząca w skład Komisji Kartografii, została prze-
mianowana na samodzielną Komisję Interpretacji Zdjęć Lot-
niczych. Na jej czele stanął szwajcarski geograf prof.dr
Dieter Steiner, Jednocześnie zostali powołani stali człon-
kowie komisji, oraz członkowie korespondenci, którzy peł-
nią funkcję sprawozdawców krajowych.

Polskę w Komisji Interpretacji Zdjęć Lotniczych MUG
reprezentuje doc.dr B. W i n i d /w czasie nieobecniś-
ci doc.B.Winida w Polsce, funkcję sprawozdawcy krajowego
pełni mgr A. C i o ł k o s z, natomiast doc. B. W i n i d
przejął funkcję sprawozdawcy z Etiopii/.

Komisja Interpretacji Zdjęć Lotniczych MUG wydaje swój
biuletyn informacyjny pod nazwą "Commission on Interpre -
tation of Aerial Photographs - Circular Letter", oraz spe-
cjalne sprawozdania nadsyłane przez sprawozdawców naro -
dowych z poszczególnych krajów /Regional Report/. Sprawo-
zdania te mają za zadanie informować o pracach związanych
z wykorzystaniem zdjęć lotniczych w geografii. Niestety, za-
równo Circular Letter, jak i Regional Report odbijane są
w niewielu egzemplarzach. Wszystkie do tej pory nadesła-
ne informacje o pracach Komisji i sprawozdania z poszcze-
gólnych krajów znajdują się w Pracowni Fotointerpretacji
Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Warszawskiego.

x

Komisja Interpretacji Zdjęć Lotniczych Międzynarodo -

wej Unii Geograficznej kończy obecnie prace nad przygotowaniem do druku bibliografii poświęconej wykorzystaniu zdjęć lotniczych w badaniach rolniczego użycia ziemi.

W bibliografii zawierającej ponad 800 tytułów, zwraca się przede wszystkim uwagę na sposób korzystania ze zdjęć lotniczych. Stąd też, oprócz danych bibliograficznych każda pozycja zostanie uzupełniona objaśnieniami dotyczącymi wielkości obszaru pokrytego zdjęciami lotniczymi a rozpatrywanego w danej pracy, skali zdjęć, okresu ich wykonania, typu użytego filmu i filtrów, czasu poświęconego na wykonanie pracy fotointerpretacyjnej oraz krótką charakterystykę ekonomiczną opracowania podkreślającą korzyści wynikające z zastosowania fotointerpretacji.

W pracach nad zebraniem materiałów brały udział Komitetu Narodowe Towarzystw Fotogrametrycznych i Fotointerpretacyjnych z różnych krajów, wśród których należy podkreślić udział Sekcji Fotointerpretacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Jeśli sposób opracowania i układ bibliografii okaże się poprawny /Bibliografia jest opracowywana w oparciu o maszyny matematyczne/ Komisja Interpretacji Zdjęć Lotniczych, zgodnie z wytycznymi uchwalonymi w czasie Międzynarodowego Kongresu Fotogrametrycznego w Lizbonie, przystąpi do opracowania pełnej bibliografii poświęconej Interpretacji zdjęć lotniczych i zastosowaniu tej interpretacji w różnych dziedzinach nauki i techniki.

X

Komisja Interpretacji Zdjęć Lotniczych MUG prowadzi rozmowy z holenderskim przedsiębiorstwem wydawniczym Elsevier Company na temat wydania albumu zdjęć lotniczych dotyczących rolniczego użycia ziemi w różnych strefach krajobrazowych. Oprócz samych zdjęć, zmontowanych prawdopodobnie w formie stereogramów, atlas zawierać będzie kalki fotointerpretacyjne, dokładne opisy elementów zinterpretowanych oraz klucze fotointerpretacyjne.

Sekcja fotointerpretacyjna Polskiego Towarzystwa Geograficznego zgłosiła również swój udział w opracowaniu w/w albumu.

A.Ciołkosz

Z PRAC SEKCJI FOTOINTERPRETACJI P.T.G.

Główne wytyczne prac Sekcji ujęte zostały w postulatach II konferencji Sekcji Fotointerpretacji we Wrocławiu w dniach 24-25 maja 1965 r. /piszemy o tym na innym miejscu/.

W ciągu ostatniego roku działalność Sekcji koncentrowała się wokół zagadnień dydaktycznych, wydawniczych i popularyzatorskich.

- Rada Programowa Sekcji Fotointerpretacji pod przewodnictwem prof. dr W. W a l c z a k a, zakończyła prace nad ustaleniem jednolitego programu zajęć dydaktycznych z geograficznej interpretacji zdjęć lotniczych dla studentów II roku geografii. Projekt programu przedłożony został do zatwierdzenia Komisji Rzecznawców przy Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego.

- Zarząd Sekcji Fotointerpretacji wspólnie z Katedrą Geografii Regionalnej Uniwersytetu Wrocławskiego, zorganizował we Wrocławiu w dniach 18-23 kwietnia 1966 r. -kurs z zakresu fotointerpretacji, dla asystentów mających prowadzić od roku akademickiego 1966/67 zajęcia z tego przedmiotu na Uniwersytetach i Wyższych Szkołach Pedagogicznych.

- Z inicjatywy Sekcji Fotointerpretacji stało się możliwe rozpowszechnienie kompletu zdjęć lotniczych - reklamowych firmy Wild /53 stereogramy/, dla celów dydaktycznych. Komplet otrzymały wszystkie zainteresowane ośrodki.

- Zarząd Sekcji wspólnie z niektórymi katedrami uniwersyteckimi prowadził starania zmierzające do odtajnienia i udostępnienia zdjęć lotniczych tzw. pól ćwiczebnych w pobliżu każdego ośrodka. W wypadku czterech ośrodków starania te zostały uwieńczone powodzeniem.

- Sekcja Fotointerpretacji przejęła od Katedry Geografii Regionalnej Świata Uniwersytetu Warszawskiego - wydawanie serii "Fotointerpretacja w geografii", nie zmieniając jednak jej Komitetu Redakcyjnego.

- W celach popularyzatorskich członkowie Zarządu Sekcji wygłosili na posiedzeniach Oddziałów PTG w Lublinie, Krakowie i w Poznaniu - odczyty na temat metod fotointerpretacji i wykorzystywania zdjęć lotniczych w badaniach geograficznych.

- Sekcja Fotointerpretacji nawiązała współpracę z Polskim Towarzystwem Fotogrametrycznym przy Stowarzyszeniu Geodetów Polskich a także z Sekcją Fizjograficzną Towarzystwa Urbanistów Polskich /na posiedzeniu tej Sekcji przedstawiciele Sekcji Fotointerpretacji wygłosili referaty/.

Sekcja Fotointerpretacji zrzesza w chwili obecnej 84 członków Polskiego Towarzystwa Geograficznego natomiast współpracuje z nią około 40 osób z poza PTG.

Na podstawie uchwały Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geograficznego wszystkie "Sekcje" utworzone przy Wydziale Spraw Naukowych, przemianowane zostały na "Komisje", w związku z tym oficjalna nazwa dotychczasowej Sekcji Fotointerpretacji brzmieć będzie odtąd - "Komisja Fotointerpretacji P.T.G."

K. Trafas

KURS INTERPRETACJI ZDJĘĆ LOTNICZYCH

Rada Rzecznawców Geografii Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego zatwierdziła program dydaktyczny z zakresu ogólnogeograficznej interpretacji zdjęć lotniczych opracowany przez Komisję Programową Sekcji Fotointerpretacji Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Geograficzna interpretacja zdjęć lotniczych jako przedmiot obowiązkowy zostanie wprowadzona do realizacji na drugim roku studiów geograficznych z dniem 1.X.1966 r. Aby

umożliwić realizację tego przedmiotu we wszystkich ośrodkach geograficznych w Polsce, Sekcja Fotointerpretacji PTG zorganizowała w dniach 18-23.IV.1966 r. we Wrocławiu kurs dokształcający dla tych pracowników naukowych, którzy od nowego roku akademickiego poprowadzą w/w zajęcia w swoich Ośrodkach.

W kursie uczestniczyło 22 pomocniczych pracowników nauki ze wszystkich uniwersytetów polskich jak również z obu Wyższych Szkół Pedagogicznych. Wykładowcami byli pracownicy Pracowni Fotointerpretacji Instytutów Geograficznych Uniwersytetu Warszawskiego, Wrocławskiego i Poznańskiego.

Kurs mający charakter zajęć teoretyczno - praktycznych odbył się według niżej załączonego programu, będącego jednocześnie programem obowiązkowym na drugim roku geografi - cznych studiów uniwersyteckich.

Ramowy program wykładów i ćwiczeń z zakresu interpretacji zdjęć lotniczych dla studentów drugiego roku geografii /załącznik poniżej/ został opracowany przez Komisję Programową Sekcji Fotointerpretacji PTG obradującą pod przewodnictwem prof.dr W.Walczaka w składzie: Dr L.Bara - niecki /Uniwersytet Wrocławski/, doc.dr M.Chilczuk /IG PAN/, agr A.Ciołkosz /Uniwersytet Warszawski/, dr A.Kęsik /UMCS/, agr inż.A.Linsenbarth /Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii/, ppłk dypl.E.Piechowicz /Akademia Sztabu General - nego/ dr E.Tomaszewski /UAM/.

A.Ciołkosz